

Conferentie over Onderwijs voor Duurzame Ontwikkeling (Bonn, 31 maart - 2 april 2009)

Het doel van deze conferentie was om halverwege het Decennium voor Onderwijs voor Duurzame Ontwikkeling (DESD) de stand van zaken op te nemen en aanbevelingen te doen voor de komende vijf jaar. De bijeenkomst telde 900 deelnemers uit 150 landen, waaronder ruim 50 (onder-) ministers, vertegenwoordigers van NGO's, onderwijs- en onderzoeksinstituten en internationale organisaties.

Tijdens de conferentie werd een groot aantal werkbijeenkomsten gehouden over deelonderwerpen. De aanbevelingen van al deze bijeenkomsten zijn samengevat in de slotverklaring: de Bonn Declaration. De kern van deze verklaring is dat wanneer we de huidige en toekomstige generaties van de wereldbevolking een menswaardig bestaan willen bieden, dit niet alleen een ander beleid van overheden vergt, maar ook een ander gedrag van burgers. Om dit te bereiken moet duurzaamheid onderdeel worden van een levenslang en levensbreed leerproces, dat wil zeggen niet alleen op leerplichtige leeftijd, maar ook op hogere leeftijd; niet alleen binnen het reguliere onderwijs, maar ook binnen bedrijven en instellingen.

Het blijkt echter dat in de meeste landen nog nauwelijks een begin is gemaakt. De landen die dat wel gedaan hebben liggen vooral in Europa en Noord-Amerika. Voor de meeste landen blijkt dit onderwerp echter geen prioriteit te hebben.

Nederlandse bijdrage

De Nederlandse bijdrage aan de conferentie was relatief groot met o.a. Arjen Wals (Universiteit Wageningen) als coördinator van het wereldwijd rapport over implementatie van het DESD, Hilligje van 't Land (Internationale Unie van Universiteiten) als rapporteur, Frits Hesselink als facilitator van een werkgroep over biodiversiteit en Antoine Heideveld (SenterNovem / Werkgroep Onderwijs van de Nationale UNESCO Commissie) als inleider van een van de andere werkgroepen.

Van de gelegenheid werd voorts gebruik gemaakt om een aantal Nederlandse publicaties onder de aandacht te brengen:

- The acoustics of social learning (Arjen Wals e.a.)
- Learning for Sustainable Development, exploring learning strategies across the lifespan (Nationale UNESCO Commissie)
- Culture and Sustainable Development (Nationale UNESCO Commissie)
- Communication, Education and Public Awareness (CEPA) (Frits Hesselink e.a.)
- Cookbook for the (sustainable) University ("Morgen", the Dutch studentnetwork for sustainability.
- Learning for Sustainable Development 2008-2011 (SenterNovem)

Samenvatting

Men was het er over eens dat duurzaamheid niet alleen actie van regeringen vraagt, maar ook van burgers en dat duurzaamheid daarom wereldwijd een doelstelling moet zijn van levenslang en levensbreed leren. Voor de meeste regeringen heeft dit echter weinig prioriteit. Nederland slaat met binnenlands beleid geen slecht figuur, maar mist een internationale visie op dit onderwerp. De formulering van een kabinetsbreed internationaal beleid ter bevordering van onderwijs voor duurzame ontwikkeling zou daartoe een eerste stap zijn.